

van ons orgaan: Oostvlaamsche Zanten), en mocht het gebeuren, dat U voorstander zijt van het Folklore-museum, door een storting van minimum 200 fr. wordt U als beschermend lid van het museum beschouwd. „

Het Scheerbekken der Gentsche Barbiers.

Weinigen vermoeden dat het sprekend wapen van het barbiersgilde, dat in onze oude Artevelde-stede nog vrij talrijk te bengelen hangt aan het banaal-geëmailleerd uithangbord met het pretentieuze "Coiffeur „ in de 18e eeuw het voorwerp is geweest van een gemakelijk twistgeding.

Zooals wel geweten is onder de folkloristen, vormden de chirurgen (chirurgijnen of heelmesters) met de barbiers in de XIVe en XVe eeuwen te Gent en elders één beroepsgilde gewijd aan de H.H. Cosmus en Damianus. Door zijn ordonnancie van 8 Oktober 1540 eischte Keizer Karel van de heelmesters een universitair diploma, zoodat er gaandeweg een steeds wijder wordende standskloof ontstond tusschen de akademisch gevormde chirurgen en de mannen van de praktijk: de barbiers. Deze laatsten mochten alleen maar aderlaten, bloedzuigers plaatsen, tanden trekken, open wonden verzorgen, ontwrichte ledematen inzetten.

Zooals van zelf spreekt overtreden de barbiers nog al eens de perken hunner bevoegdheid tot verbittering der heelmesters, maar de strakke middeleeuwsche beroepsindeelingen hielden de vijandige broeders samen tot het einde van het Oud Regiem. Uitbarstingen van broodnijd bleven echter niet uit.

In een mededeeling van Dr G. Muls (Brussel) over "Het Uithangbord van barbiers en heelmesters-barbiers „, voorge dragen op het laatste Oudheidkundig en Geschiedkundig Kongres (1925) te Brugge, leeren we het volgende over het sprekend uithangbord van de Gentsche scheer- en snijmeesters.

Op 9 Maart 1769 stuurden de Gentsche heelmesters-barbiers een rekwest aan de Schepenen van de Keure, waarin ze vroeger dat aan de eenvoudige barbiers zou verboden worden een *koperen* scheerbekken uit te hangen, daar het de gewoonte was, o. a. in Frankrijk, dat alleen heelmesters zulks deden. Barbiers moesten zich tevreden houden met een *blikken* scheerbekken.

Op 11 Juli 1769 oordeelden de Schepenen van de Keure dat de heelmesters gelijk hadden en ze bepaalden dat voortaan de barbiers aan hun winkels slechts *blikken* scheerbekken mochten aanbrengeu op straffe van vijf-en-twintig gulden boete. Dit besluit der Gentsche Schepenen werd nog hetzelfde jaar bekrachtigd door het Centraal bestuur en ondertekend door Karel van Lorreinen (28 Oktober 1769). (1).

Op het oogenblik dat sommige nieuwmodische "coiffeurs" ontrouw worden zelfs aan het *koperen* scheerbekken, hetzij uit nood, hetzij uit Amerikaansche stok-naäperij, is het goed eenige exemplaren voor algeheele verdwijning te behoeden en hun een bescheiden plaatsje in te ruimen in een folkloremuseum. Hun blikken of koperen muziek heeft ook een geschiedenis te vertellen.

Dr P. De Keyser.

Het Hoekje van den Navorscher.

Vraag n^r 6.

In het lied "De Buizen van Mechelen", opgeteekend te Merchtem door M. Sacré (Liederen uit het Land van Zoetendal, De Brabander, II, blz. 73), waarin verhaald wordt, hoe de inwoners van verschillende steden en gemeenten naar Mechelen reisden, om aldaar de kavalkade bij te wonen, vinden wij het volgende :

Den Dendermondschen Tuimelaer
Gaet naer de cavalcade !
Hy maekt zyn beste kleeren klaer,
Voor kinders, zoo moeder als vaer.

Is "tuimelaar", waarlijk een spotnaam geweest aan de Dendermondenaars gegeven, zooals hier uit den tekst zou kunnen blijken? Wie kan mij daar nadere inlichtingen over verstrekken? (F. V. E. Aalst).

---

(1) De uitstekende kenner van het verleden van Gent, Prosper Claeys, vermeldt een reeks conflicten tusschen barbiers en chirurgen-barbiers in zijne « *Notes et Souvenirs* » II, blz. 261. Hij heeft ze ontleend aan het Stedelijk Archief: Collegium medicum, reeks 208, B, portfolio 5. Ze betreffen meestal betwistingen tusschen Fransche "perruquiers" en de chirurgen-barbiers van Gent gedurende de 18 eeuw.